



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

10. De Electione Prælatorum, & Præfectarum Regularium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

rum, à quibus Ecclesia ordinandi Episcopos formam accepit. *can. 2. d. 66.* nam S. Jacobus Minor ordinatus est Episcopus Jerosolymitanus à tribus Apostolis, Petro, Jacobo, & Joanne, *can. cit. 3. ad 1.* Impositio manuum est quidem materia Episcopatus, non tamen facta à tribus, sed ab uno, ut satis clarè insinuat Pontificale Romanum, mentionem semper faciens unius *Consecratoris* in singulari, duos autem reliquos appellans *Assistentes*. Proin etsi tres Episcopi inter sint, & cooperentur Consecrationi, imponendo manus; unicus tamen est Consecrator necessarius & principalis, reliquorum autem impositio manuum est ritus solum accidentalis. Ad 2. fateor, nec autoritate *Metropolitani*, seu Archiepiscopi, posse Episcopum consecrari ab uno tantum Episcopo, cum penes Archiepiscopum non sit dispensare in Jure Communi: contendo tamen, id autoritate Pontificis fieri posse. Ad 3. Ibi reprobantur, & à numero Episcoporum excluduntur *Chorepiscopi*, non quia à tribus Episcopis non ordinati sunt, sed quia omnino in Episcopos ordinati non sunt, sed in Sacerdotes tantum, cum collata tamen potestate conferendi minores Ordines, sicut hodie hujusmodi potestas conferitur Abbatibus. Ad 4. exemplum Apostolorum imprimis non facit legem Divinam, deinde S. Jacobus non est ordinatus in Episcopum à tribus Coapostolis, sed jam antea à Christo cum reliquis Apostolis: solum igitur administrationem certi Episcopatus & loci accepit à Coapostolis.

71 Dico 3. Episcopus consecratus per Consecrationem consequitur 1. plenitudinem Officii Episcopalis (quamvis in Archiepiscopo opus sit prius accipere Pallium) ut etiam ea, quæ Ordinis sunt, exercere valeat per se ipsum, *c. 15. h. t. per se ipsum*, inquam, nam confirmatus solum, & nondum consecratus, ea delegare potest alteri Episcopo, in sua diocesi exercenda, quæ potestatem Ordinis concernunt; quia delegare est actus *jurisdictionis*, non *Ordinis*. 2. Appellationem *Episcopi*, cum ante Consecrationem non simpliciter dicatur *Episcopus*, sed cum addito, *electus*, per *c. 8. de his, quæ sunt à Prel.* 3. perficit & quasi consummat conjugium Spirituale cum Ecclesia sua. *c. fin. de transl. Episc.* Porro non ante, sed primum post adeptam Consecrationem, & post illos tres menses, qui à Confirmatione usque ad Consecrationem indulgentur electis Episcopis, vacare incipiunt beneficia prius habita. per *c. 7. h. t.* sed & illorum, quibus per dispensationem licitum est differre Consecrationem ultra dictos tres menses, beneficia vacant ipso Jure post trimestre elapsum, ne dispensati sint melioris conditionis, quam qui observant Juris dispositionem.

§. 10.

De Electione Prælatorum, & Præfectarum Regularium, eorumque Confirmatione & Benedictione.

72 Sciendum 1. Electiones Prælatorum & Præfectarum Regularium regulandas esse secundum præcepta Juris Communis huc usque tra-

dicta, nisi aliud exigant Monasteriorum & Ordinum regularum, statuta, privilegia, vel consuetudines particulares, ita ut probabilis etiam observanda sit forma, *c. quia propter 42. præscripta*, licet non semper ita scrupulosè, & quoad omnes apices, ut monet P. Wiestner *n. 222.* modò observentur substantialia. Aliqua tamen in Jure Communi specialiter statuta sunt pro electionibus Regularium, præsertim Monialium, & quoad secretationem suffragiorum. Quæ hic speciatim explicabimus.

Sc. 2. Confirmationem & Benedictionem tum Prælatorum tum Præfectarum Regularium pariter in plerisque convenire cum Confirmatione & Consecratione Episcoporum, exceptis iis, in quibus Benedictionem à Consecratione diximus discrepare. Sic Abbas, vel Præfecta neo-electa, Monasterii exempti à Papa: Monasterii autem non exempti ab Episcopo petere & obtinere debet Confirmationem ac Benedictionem; illi autem, & maxime Monialium Præfectæ, quæ sunt sub jurisdictione Superiorum sui Ordinis, à Generali, vel Provinciali, vel ab Abbate, cui sub sunt; & quidem intra unius anni spatium à die electionis (cessante legitimo impedimento) *Clem. 2. de statu Monach. §. statuimus junct. gl.* Porro Præfectæ Monialium non omnes indigent Benedictione, sed tantum perpetuæ (nisi aliud habeat consuetudo vel statutum Ordinis) non verò temporales, v.g. constitutæ ad triennium tantum. *Const. Gregorii XIII. ann. 1585.*

Dico 1. De Jure Communi jus eligendi Prælatum Regularem pertinet ad Collegium seu Conventum Religiosorum. *c. 1. h. t. can. 2. seqq. caus. 18. q. 2.* (Idem est de Conventu Monialium) Vi tamen particularium Constitutionum &c. Superiores Regulares constituuntur alio modo: sicut in Societate JESU solus Generalis creat Provinciales, & Rectores: in Ordine Minorum, Conventualium, Capucinatorum, Augustinianorum Mendicantium, & Carmelitarum suos Superiores eligunt Diffinitores vel Generales, vel Provinciales. 2. sed ex Religiosis solum eligere possunt illi, qui saltem tacite emiserunt Professionem. *c. 32. h. t. in 6. §. in Ecclesiis.* 3. & qui Clerici sunt, nempe in Monasteriis virorum. *c. cit.* unde Conversi laici jus eligendi non habent, nisi eos admittat vel præscriptio legitima, vel statuta Ordinis, vel Ordo principaliter sit institutus ad opera temporaria in bonum Ecclesiæ præstanda, cujusmodi sunt Ordines Militares, & Hospitalarii. 4. qui Subdiaconi sunt, saltem in Monasteriis Canoniorum. *Clem. 2. de et. §. qual. Trid. S. 22. c. 4. de Ref.* quæ jura quamvis videantur loqui tantum de Canonicis Regularibus, consuetudo tamen, teste Miranda, extendit hanc dispositionem etiam ad alios, ita ut in nulla ferè Ecclesia Regulari ad eligendum admittantur, nisi Subdiaconi. Ex prædictis autem ab eligendo repelluntur Religiosi proprietarii, item qui ab Ordine Mendicantium transierunt ad Ordinem aliquem non Mendicantium, & qui ex alio capite privati sunt voce activa.

Dico 2. Eligi in Prælatos Regulares de Jure Com-

Communi possunt omnes & soli illi. 1. Qui jam antea emiserunt Professionem, & quidem expressam, ac in eodem Ordine. c. 49. h. t. c. 28. eod. in 6. Clem. 1. eod. quia in Magistrum assumi non debet, qui formam discipuli non assumpsit, nec est proficiendus, qui subesse non novit, ut loquitur c. 49. cit. Nectationi congruit, ut homines disparis professionis vel habitus simul in iisdem Monasteriis assententur, ut ait Clem. cit. Unde valide eligi nequit Novitius, & qui integrum probationis annum nondum explevit. Trid. S. 25. c. 19. § 21. de Regular. Nec qui simul emittit professionem, & eligitur. c. 37. § 38. h. t. nec qui tacite solum professus est, v. g. gestando habitum Professus proprium, vel exercendo actum Professorum. c. 49. Trid. c. 21. cit. Nec Religiosus alieni Ordinis. At ab electione passiva non excluditur, qui jam antea fuit Abbas alterius Monasterii, sed ejusdem Ordinis. Clem. cit. § c. 27. eod. in 6. Quamvis autem opus non sit, ut eligendus jam actu habeat Ordines sacros, debet tamen jam complevisse 24. ætatis annum, & intra annum utilem à die, quo possessionem Prælatuæ adeptus est, vel adipisci potuit, Sacerdotium suscipere, ut de aliis Beneficiatis Curatis jura præscribunt. Quibus tamen omnibus non obstantibus potest summus Pontifex plenitudine potestatis, & subinde solet, saltem extra Germaniam, aliquem non professum, minoris ætatis &c. ex causa publica assumere in Prælaturam Regularium, & Prælaturas, Regularibus aliis proprias, concedere Clericis Sæcularibus in Commendam, etiam perpetuam: tunc autem tales Commendatarii omnia possunt, quæ Prælati intulati. Fagn. in c. 27. cit.

76 Dico 3. Religiosi non-Mendicantes possunt eligi (vel potius postulari) ad Prælaturas etiam sæculares, & Cathedrali inferiores, ac tali electioni aut postulationi consentire, si facta sit in concordia, & præcesserit Superioris licentia. Ita colligitur ex c. 24. §. circa § c. 27. h. t. in 6. Dixi 1. Non-Mendicantes; nam Religiosi Ordinum Mendicantium tali electioni aut postulationi ad Prælaturam extra suum Ordinem, & non Cathedrali, neque cum licentia Superiorum consentire possunt, nec ullum jus inde consequuntur. c. 24. cit. § extr. v. de Postulat. inter comm. Ad Prælaturam vero Cathedrali (seu ad Episcopatum) tam Sæcularem quam Regularem eligi valent tam Mendicantes quam non Mendicantes, & consentire possunt, si eligantur in concordia. c. 24. cit. c. 28. h. t. in 6. Clem. 1. eod. exceptis Professis Societatis JEſu ob peculiare votum & Constitutiones hujus Ordinis. Dixi 2. si facta sit in concordia, hoc est, ut DD. explicant cum gl. in c. 2. h. t. in 6. v. singulis, si vel omnia eligentium suffragia conspiraverint in Religiosum, vel si quidem majora tantum, nullus tamen ante vel in publicatione electionis &c. contradixit se opponendo: si enim electio vel postulatio fuisset discors, neque cum licentia sui Superioris consentire posset Religiosus, etiam Ordinis non Mendicantis. c. 24. cit. Nisi talis Religiosus jam antea fuisset factus Cardinalis; tunc

Lib. I. R. P. Pichler:

enim, si eligatur in Episcopum, consentire potest, & jus acquirit, etiam si in discordia fortiretur Majora; quia jam prius desit subesse iugo Regulæ Religiosæ. Dixi 3. § præcesserit Superioris licentia; sine hac enim nec Religiosi non mendicantes consentire in sui electionem valent, nec ullum jus acquirere, per c. 24. cit. Superior autem dare licentiam potest, non requisito prius consensu Capituli. c. 27. cit. ubi jus antiquum videtur correctum; neque assumptio Religiosi ad Prælaturam extra Monasterium vel Ordinem suum est propriè dicta alienatio, pro qua alias requiritur consensus Capituli. Per Superiorem intelligitur Abbas, Præpositus, Prior illius, qui assumitur, ac insuper Episcopus, si Monasterium, ex quo assumitur jurisdictioni Episcopali subiectum, & non exemptum sit.

Dico 4. Eligenda in Abbatissam, vel Præf-
77 etiam Monialium, debet esse virgo, saltem communiter existimata. 2. legitime nata. 3. ætatis 40. annos egressa. 4. & per 8. annos in eodem Monasterio laudabiliter versata. Primum membrum habetur can. 12. caus. 20. q. 1. Alterum sumitur à paritate cum Prælatis eligendis. Ratio utriusque est, ut major sit auctoritas Præpositæ, & splendor dignitatis Ecclesiasticæ non obfuscetur. Potest tamen probabiliter in utroque defectu dispensare Superior, qui electioni præest, aut Generalis & Provincialis, cui subest eligenda. Reliqua duo liquunt ex Trid. S. 25. c. 7. de Regular. sic statuente: Abbatissa & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis 40. & quæ 8. annis post expressam Professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperitur in eodem Monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex iis, quæ in eodem Monasterio annum 30. excesserint, & 5. saltem annis post Professionem rectè vixerint, Episcopo vel alio Superiore consentiente eligatur.

Quæres, an & quænam adhuc specialia ha-
78 beat electio Abbatissarum, & aliarum Præfectarum Monialium? R. habet sequentia. 1. Episcopus, vel alius Superior, qui electioni præest, non ingrediatur claustra Monialium, sed ante Cancellorum fenestellam vota singularum excipiat. Trid. loc. cit. nisi nempe necessitatis causa; uti declaravit Greg. XIII. in Bulla *Ubi gratia*, v. g. tranquillitatis in electione aliud postulet. 2. electa in discordia (nempe à majori quidem parte, sed repugnante minore) etiam ante Confirmationem, tam in spiritualibus, quam temporalibus, admittitur ad administrationem, modò nihil de rebus Monasterii alienet, & nullam suscipiat in Monialem. 3. non confirmatur electa per discordiam, nisi consequatur duas tertias, saltem per accessum, qui in electione Monialium permittitur, postquam electa jam semel obtinuit Majora; non verò si solum obtinuit medietatem, & alia etiam medietatem votorum; vel si vota fuerint ita dispersa, ut non absolute respectu omnium eligentium, sed tantum respectivè ad alias coelectas

M 2

lor-

fortita sit Majora; quia tunc electio est omnino nulla. per c. 42. h. t. nisi accessum etiam in his casibus vel consuetudo vel constitutio Ordinis permittat. 4. casu quo electa per discordiam non acquirit duas tertias etiam per accessum, debet Superior, antequam electionem confirmet, vel reprobet, ex officio plenè (de plano tamen & sine figura iudicii) inquirere super iis, quæ obijciuntur electæ, item super electionis forma, ac personæ idoneitate. 5. non fit collatio Zeli ad Zelum, meriti ad meritum, sed solum numeri suffragiorum ad numerum. 6. contra electam in discordia, etiam postquam per accessum fortita est duas tertias, jam confirmata, & benedicta, possunt Moniales agere per modum denunciationis, vel etiam accusationis, si velint, ut ab adepta dignitate deficiatur. Habentur hæc omnia in c. 43. h. t. in 6. §. Sanè. Quæ modò diximus de electione Præfectorum Religiosarum, observanda etiam sunt in electionibus Præpositarum non-Religiosarum, seu illarum, quæ præfunt coetibus mulierum, Ordinem Religiosum non professarum, ut sunt Collegia feminarum Nobilium, & Canoniarum secularium, excepta sola Professione, quæ nec in eligendis, nec in eligentibus requiritur. c. cit. §. supradicta.

79 Dico §. Quamvis electio Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, Priorum, Provincialium, ac Generalium, & Abbatissarum, aliarumque Præpositarum debeat fieri per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, juxta Trid. Sess. cit. c. 6. non tamen quælibet votorum publicatio electionem eorum reddit irritam, sed solum illa, quando ante electionem vel major eligentium pars manifestat suum suffragium, vel unus quidem tantum, sed cum consensu majoris partis Capituli: vel quando ex propalatione unius suffragii promoveri vel impediri posse iudicatur electio certæ personæ. Ratio; quia si unius voti, vel nominis eligentium, manifestatio quælibet obstat electioni, in cujuslibet Electoris, vel Scrutatoris, potestate foret electionem personæ, quæ ipsi displiceret, irritam reddere: quod utique Tridentinum non voluit; cum sic non fuisset periculum fraudum, ut tamen intendit, sed auxisset, & periculum nullitatis ferè omnium electionum induxisset. Unde non obest valori electionis. 1. si vel casu, vel culpa Scrutatoris, suffragium vel nomen alicujus electoris propalatum fuit. 2. si unus, non consentiente Capitulo, suum suffragium ostendit alteri, vel etiam coram omnibus publice vel ex imprudentia vel ex malicia manifestavit, modò Capitulum contradixerit, & talis eligentis voto rejecto eum jusserit dare aliud, vel potestate suffragandi pro ea vice privaverit. Si autem hæc manifestatio fuisset causa electionis, electio rescindenda foret. 3. si elector absens procuratori manifestavit quam suo nomine personam eligere debeat. 4. Si post electionem jam legitime factam vel ipsi Electores sua vota, vel Scrutatores eligentium nomina propalent. Porro vota censentur dari secreta, quando dantur ita, ut præter Scrutatores (qui

vel ex Juris dispositione, vel ex Consuetudine scire debent) nemini innotescat, cui eligentes dent; sive dein dentur per schedas apertas, sive sigillatas (in quibus descriptum intus sit nomen eligentis, foris autem nomen electi) sive per fabas, sive per lupinos, sive per scriptum ita clausum, in quo foris nihil, intus verò, mutato nonnihil charactere, nomen electi exprimitur, ita ut nec Scrutatoribus innotescat, à quibus proveniant singula suffragia. De reliquo non tantum Scrutatores obligantur ad non manifestanda vota, & nomina eligentium, sed etiam si met eligentes, sub peccato; quia Tridentinum præcepit secretam suffragationem principaliter ad vitandas fraudes & contentiones, item ad libertatem in eligendo stabilendam: quæ causæ etiam pugnant in eligentibus. Deinde Trid. absolute voluit, ut nunquam publicentur eligentium nomina, abstrahendo, à quibus publicentur, & quando; num à Scrutatoribus vel eligentibus, an durante electione vel post illam. Rigor tamen Tridentini, electionem non re. re. factam irritantis, non debet extendi ad electiones secularium Prælatorum, quia ibi disponit de Regularibus. Et quamvis non videatur extendendus ad electiones Prælatorum Regularium, qui suas Ecclesias & Monasteria obtinent in titulum perpetuum, ut Abbates Ordinis S. Benedicti, S. Augustini, S. Bernardi &c. quia Trid. expressè dicit, Temporalium Abbatum, & quia Ecclesiæ Titulares Regulares æquiparantur Cathedralibus. c. 41. h. t. §. ibi gl. v. regularis; nihilominus probabilius est, quod etiam extendatur ad Perpetuos partim quia ratio Trid. fuit, ut evitentur discordiæ & inimiciæ, quæ etiam in Abbatibus Perpetuis eligendis præcedit, partim quia rubrica cit. c. 6. concipitur generalibus verbis, omnes Superiores (Regulares) eligibiles eligantur collatione suffragiorum secretorum: rubrum autem explicat nigrum. Quod autem in decursu fiat mentio Abbatum temporalium, est potius ampliatio etiam ad istos, quam restrictio. Accedit consuetudo, optima Juris dubii interpret. Tambur. de Jur. Abbat. to. 1. d. 5. qu. 5.

§. 11.

De Electione summi Pontificis.

Sciendum 1. cum Jure Divino nihil determinatum sit circa modum eligendi Summum Pontificem, in potestate & arbitrio Ecclesiæ esse certum modum præscribere & usurpare. Unde factum, ut diversis temporibus diverso modo electi fuerint Pontifices Romani. Initio post tempora Apostolorum eligebantur ab universo Clero, excluso populo: postea admittebatur aliquando populus, sed solum ad ferendum de eligendis testimonium, vel ad nominandum aliquem, qui dein eligebatur (citra obligationem tamen) à Clero, ut eum populus diligeret magis, & revereretur. Successu temporis jus eligendi vel confirmandi usurparunt, & arrogarunt sibi repetitis vicibus Imperatores; sed his nunquam plus fuit indultum, quam quod Clerus electionem à se celebratam Imperatori præsentare, ejusque assensum petere